

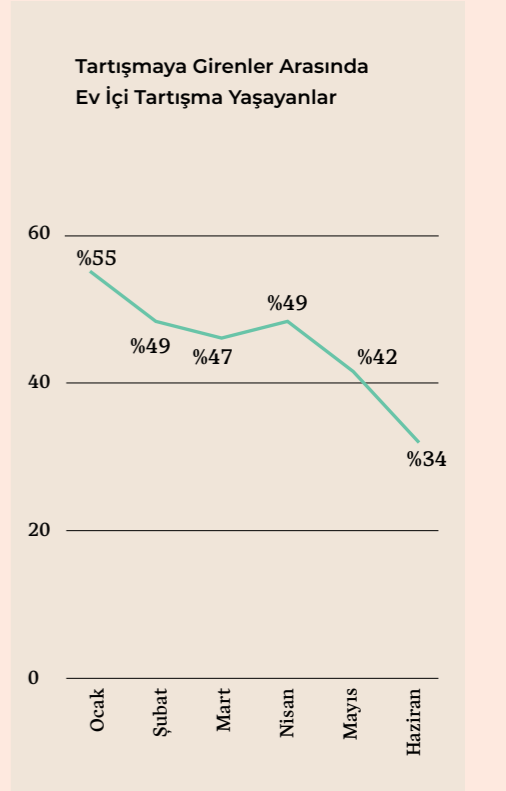
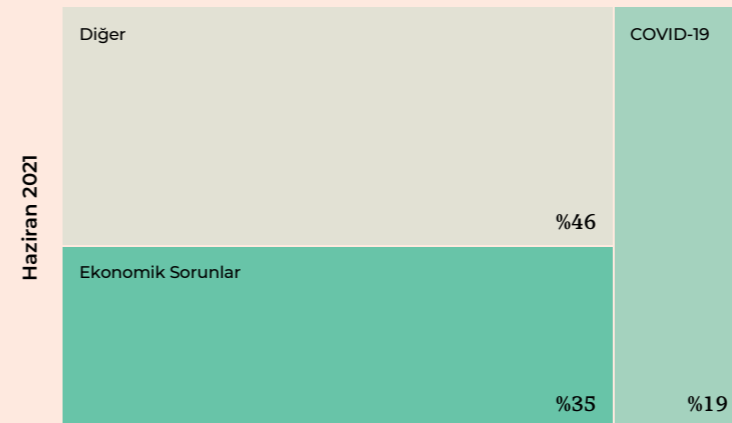
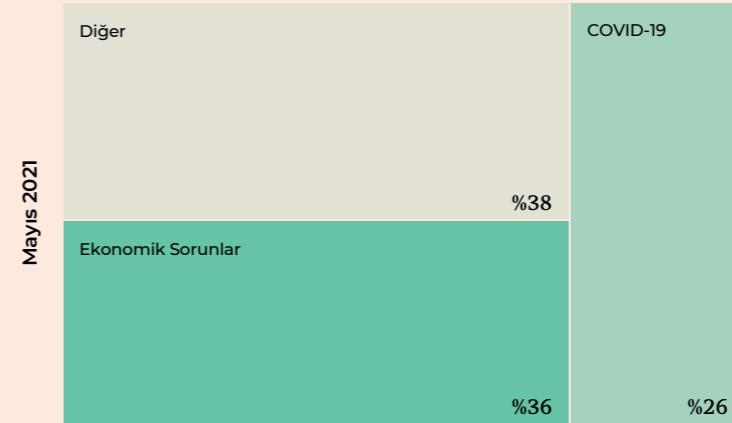
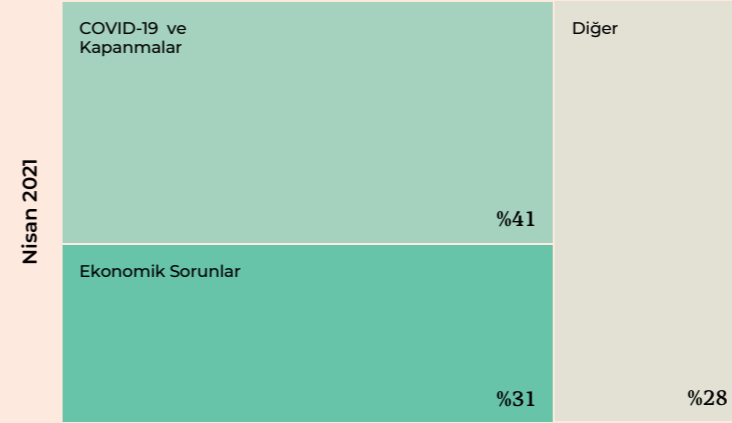
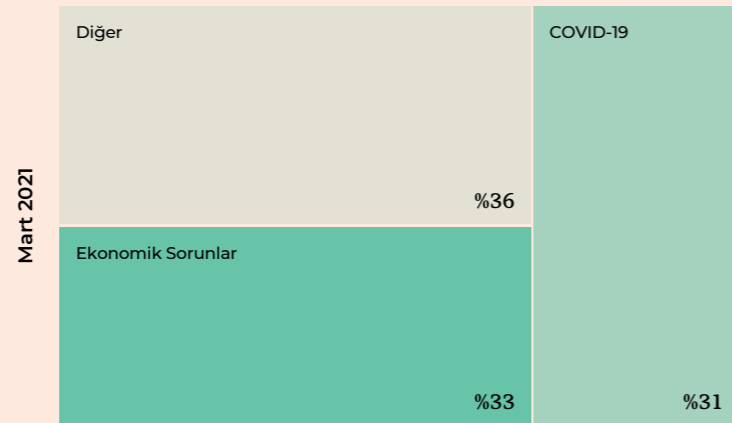
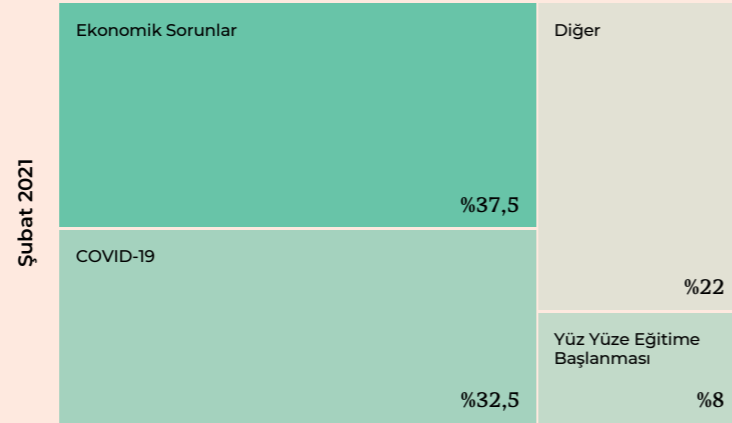
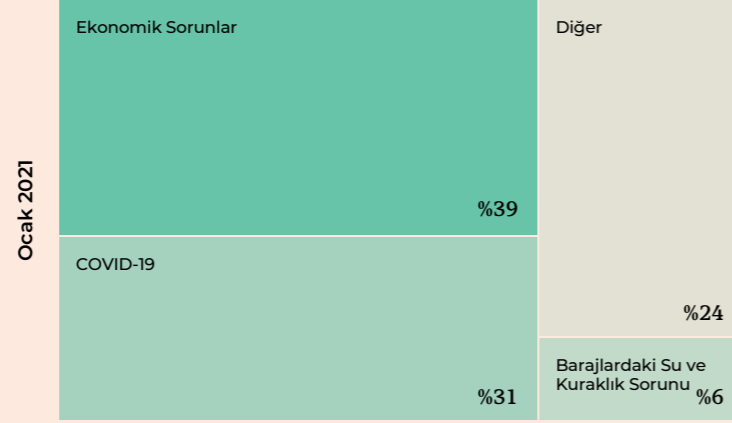
İSTANBUL EVLERİNDEKİ YAŞANTIYA DAİR BAZI KESİTLER

Ev İçi Gündem

Evi uyku, dinlenme, beslenme ve temizlik gibi gündelik ihtiyaçlarımızı giderdiğimiz bir yer olmanın ötesinde, meselelerimiz üzerine kamusal alana paralel bir şekilde tartıştığımız bir alan olarak da düşünebiliriz. İstanbul Barometresi'nde 2021 yılının başından beri yöneltilen sorulardan biri, kent sakinlerinin evlerinde konuşup tartıştıkları gündemlerin ne olduğu. Ülke kamuoyunda öne çıkan veya çıkarılan konularla denkliği veya ayrışmasını görmenin yanında, metropolün evlerinde yarım sene boyunca öne çıkan gündemin özgünlüğünü takip edebilmek de bir o kadar önemli.

Barometre'nin sonuçlarına göre ev içi gündemin ilk iki sırası hiç değişmemiş, yalnızca istisnai olarak birbirlerinin önüne geçmiş. Ocak ayından Haziran ayına kadar ekonomik sorunlar sürekli ilk sıradaki Nisan ayı dışında korumuş. Aynı şekilde COVID-19 salgınının gündelik yaşamdaki etkileri de peşi sıra ev gündemini meşgul etmiş. Nisan ayında salgın nedeni toplumsal yaşama dair kısıtlamaların bir zorunluluk olarak kendini dayatması, salgın ve kapanmaların İstanbul'daki evlerde 6 aylık sürede tek seferlik ekonomik sorunlarının önüne geçmesine neden olmuş.

Bu iki meseleyi her ayın İstanbul ve ülke gündemini meşgul eden konuları takip ettiğini görüyoruz. Ocak ayında İstanbul'daki yağışların oldukça azaldığı ve baraj doluluk oranlarının tedirgin edici bir düzeye gerilediği koşullarda evlerde bu mesele gündem olmuş. Bunu, çocuklu hanelerin salgın boyunca önemli bir meselesi olan yüz yüze eğitimin başlayıp başlamayacağına yönelik bilinmezlikler takip etmiş. 2021 yaz aylarına doğru önce ramazan ayı, sonrasında da organize suç örgütü liderinin sosyal medya hesaplarından paylaştığı ülke siyasetine yönelik ifşaatlar ev gündemlerinin ekonomi ve salgın sonrasında en çok konuştuğu konular olmuş.

Ev İçi Tartışma

Salgının kamusal alandaki yaşantımıza etkileri üzerine herkes kolaylıkla konuşabiliyor. Ancak evlerdeki gündelik yaşamımıza etkileri için aynı şey geçerli değil. Hâlihazırda var olduğunu bildiğimiz, “özel alan” olarak da kodlanan hane içi sorunlar toplumsal meselelerden azade olmasa da derinlemesine sonuçlara varabilmek için çeşitli yöntemler izlemek gerekiyor. Telefon anketiyle ulaşılabilecek sonuçların sınırları aşıkâr olsa da bulgular bazı ipuçları verebilir. İstanbul Barometresi'ne göre “ev içi tartışma yaşayanların” oranı senenin başında %55'e yaklaşmış gözüküyor. Yıl ortasına doğru oranda bir düşüş eğilimi olsa da Haziran ayı itibarıyla en düşük olduğu seviye %34,30. Buna göre İstanbul'da her 10 evden az 3'ünde tartışma yaşanmış.

Ev İhtiyaçları

Son birkaç senedir ivmelenen yoksulluğun salgınla birlikte başka bir boyuta evirildiği sıkça vurgulanıyor. TÜİK'in açıkladığı açlık ve yoksulluk sınırı, fiyat endeksi, işsizlik oranı vb. verilerle demokratik kitle örgütlerinin paylaştıkları veya gündelik hayatta gözlemlenen koşulların birbiriyle çeliştiğini ve gerçekliğin resmi açıklamaların ötesine geçtiğini deneyimliyoruz. İstanbul Bakkalları ve Veresiye Alışveriş Pratikleri Araştırması da deneyimlerimizi doğrulayan bulgular sundu.

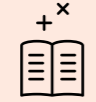
Mahalle bakkalları ile yapılan görüşmelerin sonuçlarından, veresiye alışveriş yapan sayısında %32'lik bir artış olduğunu, bakkal başına veresiye alan kişi sayısının ortalama 24 kişiden 31 kişiye çıktığını görüyoruz. Defterlere yazılan toplam borçtaki artış da %54,8. Evlerdeki bu yoğunlaşan ekonomik darboğazda mahalle bakkallarından en çok veresiye talep edilen ürünler de ekmek, yumurta ve sigara.

Evlerdeki Gençlik

Meslek, diploma veya sertifika sahibi olmanın yeni nesillerin yaşamını sürdürmek ve geçinmekte eskiye göre daha az şey ifade ettiği bir dönemdeymiş gibi gözüküyor. Bunlardan herhangi birini edinmiş olan ve olmayan gençlerde ortak bir yan var: Evden dışarı çıkıp sosyal yaşama katılmak için maddi imkânların daralması. Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler Araştırması'na göre düzenli bir geliri olmayan gençlerin en çok mahrum kaldıklarını düşündükleri, %19,8'le eğitim imkânları. Eğitime erişimdeki kısıtları kafe, restoran vb. mekânlarda sosyalleşmemek (%19,1) ve kültürel aktivitelere katılamamak (%13,4) takip ediyor. Üniversite mezunu olmanın da evin dışındaki sosyal yaşama katılmak için yeterli olmadığını Üniversite Mezunu Ev Gençleri Araştırması sonuçlarında görüyoruz. Bulgulara göre mezun ve işsiz gençlerin %65,7 gibi yüksek bir kesimi 1 seneden uzun bir süredir iş aradıklarını belirtmiş. Boş kalmamak için yüksek lisansa devam ettiğini söyleyen üniversite mezunlarının %16'ya yaklaşmasını da, seneyi aşan işsizlik sürecinin bir sonucunda evin dışındaki sosyal yaşamın içinde yer almanın bir vesilesi olduğunu düşünebiliriz.

Veresiye alışveriş yapan kişi sayısı %32,1 artış gösterdi. Bakkal başına veresiye alan kişi sayısı ortalama 24 kişiden 31 kişiye çıktı.

Veresiye defterinde yazan toplam borç tutarı %54,8 artış gösterdi.

Veresiye talebinin en yüksek olduğu ürünler: ekmek, yumurta, sigara.

Yüksek lisans yapan işsiz gençlerin %15,9'u boş kalmamak için yüksek lisans yapıyor.

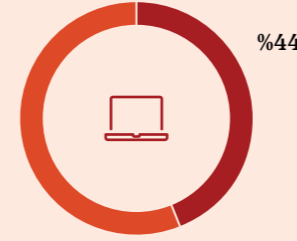

Üniversite mezunu işsiz gençlerin %34,3'ü en fazla bir senedir, %65,7'si bir seneden uzun süredir iş arıyor.

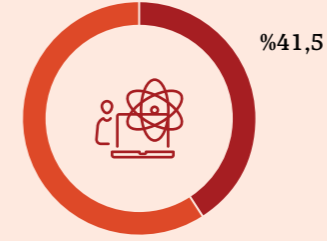

Düzenli bir geliri olmayan gençlerin %19,8'i eğitim imkânlarından, %19,1'i kafe, restoran gibi sosyalleşme alanlarından, %13,4'ü kültürel aktivitelerden mahrum kalıyor.

Bilgisayar Sahibi Olanların Oranı

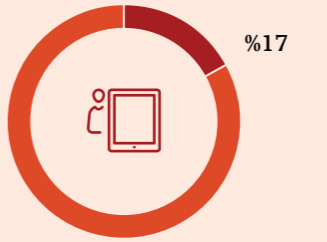
Okula Giden Çocuğu Olan Yoksul Ailelerde Bilgisayar Sahipliği Oranı

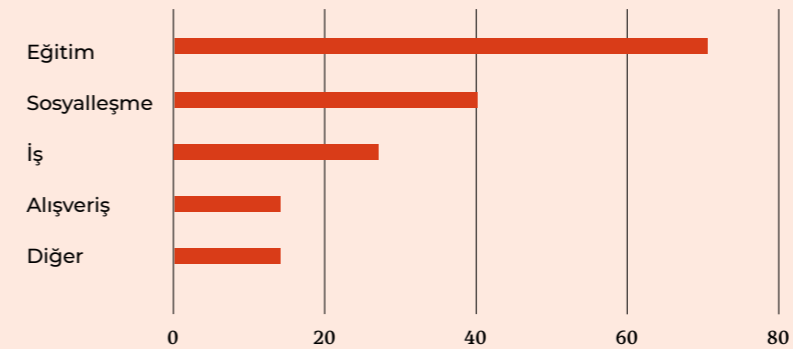
Çocuğu Okula Gitmeyen Çocuklu Yoksul Ailelerde Bilgisayar Sahipliği Oranı

Çocuklu Yoksul Ailelerde Tablet Sahipliği Oranı

Çocuklu Yoksul Ailelerin İnternet Kullanım Amaçları

Evlerde Çocukluk

Yeni nesillerin dijital teknolojilerle önceki nesillerle kıyaslanamayacak düzeyde iç içe yetiştiklerini sıkça dile getiriyoruz. Ancak bu gerçek toplumlar içinde eşitsiz dağıldığı için kolaylıkla gözden kaçabiliyor. Zira salgın sürecine evden eğitime hiç de hazır olmayan bir altyapıyla girmemiz, nüfusun en dezavantajlı kesiminin nitelikli eğitime erişiminde ciddi mağduriyetler yarattı. Akıllı telefon sahipliğinin ülkede oldukça yükselmesinin dijital adaleti sağlamadığını İstanbul İstatistik Ofisi'nin saha bulguları ortaya koymakta. Öncelikle evde çocuklar için akıllı telefondan ötesine ihtiyacı olduğunu, İstanbul'da çocuklu yoksul ailelerin internet kullanım amaçlarının başında eğitimin (%70,5) gelmesinden anlayabiliriz. Nitelikli bir internet bağlantısının ne kadar yaygın olduğu mevcut fiber internet ve genişbant altyapısından görülebilir. Akıllı telefonların eğitimin destekleyici aracı olmaya yetmeyeceğini kabul edersek, evlerde tablet veya bilgisayar gibi donanımların mevcudiyetine bakmamız gerekir. Yine kurumun bulgularına göre, okula giden çocuğu olan yoksul ailelerde bilgisayar sahipliği oranının yarı yarıya bile olmadığını (%41,5), çocuğu okula gitmeyen çocuklu yoksul ailelerde bilgisayar sahipliği oranının daha da düştüğünü (%35), benzer şekilde tablet sahipliği oranının beşte birin de altına (%17) düştüğünü görüyoruz.